

סילבוס בחינות הרישוי

לייעוץ השקעות, שיווק השקעות וניהול תיקי השקעות

הבחינה בדיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית:

דרישות

על הנבחן להוכיח ידע בדיני ניירות ערך לרבות נושאים הקשורים בהצעת ניירות ערך לציבור בשוק הראשוני והליכים בשוק המשני, חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, ותקנות לפיו, ומושגי יסוד בדיני החברות.

על הנבחן לגלות בקיאות בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, ותקנות לפיו, החל מהגדרת העיסוקים טעוני רשיון, דרך החובות המוטלות על בעל רשיון וכלה בעבירות משמעת, שיפוט ועונשים; הנבחן יידרש להוכיח הבנה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, בנושאים של תרמית בניירות ערך, איסור שימוש במידע פנים ועבירות עובד חבר בורסה; על הנבחן לגלות ידע כללי בחוק העונשין, התשל"ז-1977, בכל הקשור לעבירות מרמה, זיוף, הונאה, רישום כוזב במסמכי תאגיד ועבירות מנהלים ועובדים בתאגיד, ובחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, בכל הקשור לעבירת הפגיעה בפרטיות. על הנבחן להוכיח הבנה בכללי ההתנהגות האתית והאחריות המקצועית הנדרשים מהעוסקים בייעוץ השקעות בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות.

פירוט הנושאים לבחינה בדיני ניירות ערך ובאתיקה מקצועית:

חלק א' – דיני ניירות ערך:

א. חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, ותקנות לפיו

1. רשות ניירות ערך: תפקידיה, סמכויותיה ודרכי פעולתה.
 2. הצעת ניירות ערך לציבור, חובת פרסום תשקיף ופטורים ממנה.
 3. פרטי התשקיף מבנהו וצורתו.
 4. הליכי ההנפקה והודעות על תוצאותיה.
 5. דוחות מידיים ותקופתיים.
 6. דוח הדירקטוריון – מהותו, מבנהו וצורתו.
 7. אחריות פלילית:
- א. בשל פרט מטעה בתשקיף, פרט מטעה בדוח תקופתי או בדוח מיידני.
- ב. אחריות פלילית של דירקטורים, נושאי משרה בחברה ומומחים.

8. אחריות אזרחית :

א. אחריות אזרחית של בעל שליטה, דירקטור, מנהל כללי ומומחה.

ב. תובענה ייצוגית.

ב. מושגי יסוד בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, ובתקנות לפיו.

1. קרן נאמנות – מהותה ואופן הקמתה.

2. הנאמן ועיקרי הנאמנות.

3. אחריותו של מנהל קרן.

4. פרטי תשקיף של קרן, מבנהו וצורתו.

5. קרן נאמנות פתוחה וקרן נאמנות סגורה, שינוי סיווגן ופירוקן.

6. דוחות מידיים, דוח חודשי, דוח על החזקת יחידות ודוח על הצבעה באסיפה כללית.

7. פרסום מחירי קניה ומכירה, פרסום מחיר יחידה ומחיר פדיון בקרן פתוחה, פרסום מחיר יחידה ושוויה בקרן סגורה.

ג. מושגי יסוד בדיני ניירות ובכללם :

1. תזכיר תקנון ושינויים.

2. סמכויותיהם ותפקידיהם של דירקטורים.

3. אחריותם של נושאי משרה.

4. אישור התקשרויות של נושאי משרה עם החברה.

5. אסיפות בעלי המניות.

6. הון המניות ושינויו.

ד. חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ובתקנות לפיו.

ה. חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, וחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2004, והתקנות שלפיהם.

חלק ב' – אתיקה מקצועית

א. עבירות ניירות ערך לפי חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968

1. תרמית בניירות ערך, ובכלל תיאום זה תיאום הוראות, השפעה מלאכותית על שערי ניירות ערך, פיצול פקודות וכו'.
2. איסור שימוש במידע פנים.
3. עבירות עובד חבר בורסה.

ב. אתיקה כללית

1. ההבחנות בין ייעוץ השקעות לשיווק השקעות.
2. אי תלות היועץ.
3. חובת הנאמנות ללקוח.
4. חובת התאמת השירות לצורכי הלקוח.
5. חובת השימוש במידע והספקתו ללקוח.
6. החובה להמליץ במיומנות ובזהירות תוך הצגה מאוזנת של הסיכויים והסיכונים והדגשת סיכונים מיוחדים.
7. מתן שירות הוגן ללקוח.
8. שימוש במידע שנתקבל בנאמנות.
9. איסור שימוש במידע על פעילות עתידית של לקוחות (front running)
10. התנהגות אחרת שאינה הולמת בעל רישיון.
11. פרקים ג' ו-ד' לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.

הבחינה בחשבונאות:

דרישות

על הנבחן לגלות הבנה בקריאת מאזן, דוח רווח והפסד, דוח על שינויים בהון העצמי ודוח על תזרימי המזומנים ותקנות ניירות ערך הנוגעות לעריכתם של דוחות כספיים. על הנבחן להפגין ידע בניתוח הדוחות הכספיים ובהבנת היחסים הפיננסיים השונים.

פירוט הנושאים לבחינה בחשבונאות:

א. עקרונות חשבונאיים מקובלים והשפעתם על הדיווח הכספי:

1. עקרון העסק החי (going concern)
2. עקרון השמרנות
3. בסיס צבירה לעומת בסיס מזומנים
4. עקרון העלות ההיסטורית
5. עקרון הקבלת הכנסות להוצאות

6. עקרון הגילוי הנאות
7. עקרון המהותיות
8. עקרון העקביות ונתוני השוואה בדוחות כספיים

ב. מבנה הדוחות הכספיים

I המאזן

1. מבנה הקבוצות במאזן
2. מזומנים ושווי מזומנים
3. מלאי – שיטות הצגה
4. השקעות בניירות ערך – שיטות הערכה
5. רכוש קבוע – שיטות רישום והפחתה
6. רכוש אחר והוצאות נדחות – שיטות רישום והפחתה
7. התחייבות – בסיס הצגה ודיווח
8. הפרשות במאזן
9. הרכב ההון העצמי

II דוח רווח והפסד

1. בסיס ההכרה בהכנסה בדוחות כספיים
2. מבנה הדוח
3. הצגת מסים על הכנסה – מסים שוטפים ומסים נדחים
4. הצגת רווחי והפסדי הון
5. הוצאות מימון
6. פריטים יוצאים מהכלל

III דוח על השינויים בהון העצמי – מבנה והרכב

IV דוח על תזרימי המזומנים

1. תזרימי מזומנים מפעילות רגילה
 2. תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
 3. תזרימי מזומנים מפעילות מימון
- ג. דוחות כספיים מותאמים
 - ד. דוחות כספיים מאוחדים
 - ה. שיטת השווי המאזני
 - ו. ביאורים לדוחות הכספיים (ביאור מדיניות חשבונאית, ביאור התקשרויות והתחייבויות תלויות וכו')
 - ז. אירועים לאחר תאריך המאזן – אופן ביטויים בדוח הכספי
 - ח. הרווח למניה ומשמעותו
 - ט. דוחות כספיים לתקופות ביניים – מבנה ותכולת הדוח

י. ניתוח הדוחות הכספיים:

- יחסים פיננסיים
- יחסי נזילות
- יחסי רווחיות
- יחסי איתנות פיננסית
- מדדים תפעוליים (יעילות)

הבחינה בסטטיסטיקה ומימון:

דרישות

על הנבחן לגלות ידע בחישובי מימון בסיסיים הקשורים לחישוב ריביות, ערך נוכחי ועתידי ותשואות. עליו להיות מסוגל לחשב ערכים מרכזיים ומדדי פיזור של סדרות סטטיסטיות (תוחלת ושונות). על הנבחן להבין את ההתפלגות הנורמלית ומשמעות ניתוח רגרסיה כולל הבנת התוצאות המתקבלות מניתוח שכזה.

פירוט הנושאים למבחן בסטטיסטיקה ומימון:

א. סטטיסטיקה

1. סטטיסטיקה תיאורית
2. משתנה מקרי-תוחלת, שונות
3. התפלגות נורמלית
4. הבנת רגרסיה פשוטה
5. הסתברות

ב. חישובי מימון

1. חישובי ריבית:
 - ריבית דריבית
 - ריבית ריאלית
 - ריבית אפקטיבית
2. שיטת ערך נוכחי
3. שיטת שיעורי תשואה פנימי
4. חישוב שיעורי תשואה וסטיית תקן
5. מודל תוחלת/שונות

ג. עקרונות ניהול נכסים פיננסיים

1. שימוש במודל הדומיננטיות
2. עקום יעילות
3. שימוש במודל תיק השוק CAPM

הבחינה בכלכלה:

דרישות

על הנבחן להבין כיצד פועלים השווקים למוצרים השונים הן בתנאי תחרות ללא התערבות ממשלתית, הן תחת התערבות ממשלתית והן בתנאי תחרות בלתי משוכללת. על הנבחן להבין את פעילות המשק כולו, כולל הסיבות למחזורי עסקים ואת דרכי הפעולה של מדיניות פискаלית ומוניטרית. בנוסף נדרשת הבנה בסיסית של מסחר בין לאומי ושוקי מט"ח. בכל הנושאים לעיל תידרש מעבר להבנה כללית של הנושאים, גם הכרה ספציפית של המשק הישראלי והמנגנונים והתהליכים האופייניים לו.

פירוט הנושאים למבחן בכלכלה:

א. יסודות במיקרו כלכלה

1. תופעת המחסור ועקומת תמורה
2. התנהגות הצרכן והפירמה
3. עקומות ביקוש והיצע (חישוב גמישויות)
4. קביעת שיווי משקל בתנאי תחרות
5. התערבות ממשלתית
6. תחרות בלתי משוכללת (מונופול)

ב. יסודות במקרו כלכלה

1. חשבונאות לאומית
2. קביעת התוצר במשק
3. מדיניות פискаלית
4. שוק הכסף
5. מדיניות מוניטרית

ג. יסודות בכלכלה בינלאומית

1. מאזן התשלומים
2. יתרון יחסי
3. שוק מטבע חוץ
4. מדיניות שער החליפין

בחינה מקצועית א' (לשעבר הבחינה בניתוח ניירות ערך ומכשירים פיננסיים):

דרישות

על הנבחן להכיר את מבנה שוק ההון בישראל ואת המדדים השונים המסכמים את הפעילות בשוק ההון. כמו כן עליו להכיר את הנכסים והמכשירים הפיננסיים השונים, כולל המיסוי עליהם, את שיטות המסחר, שיטות החישוב של מחירי המכשירים הפיננסיים ואת משמעות הפרמטרים המתפרסמים אודותם.

על הנבחן לגלות ידע בשיטות השונות להערכת חברות ולהערכת אג"ח ובשיטות ניתוח של הסיכונים הכרוכים בהשקעה באג"ח ממשלתיות ובאג"ח של פירמות, תוך שילובם בתיק ההשקעות.

על הנבחן להבין את השימוש במכשירים פיננסיים ואת דרכי החישוב של הסיכונים הכרוכים בהשקעה במכשירים הפיננסיים.

פירוט הנושאים לבחינה מקצועית א':

א. הכרת מכשירי ההשקעה הניתנים לרכישה בישראל והמיסים עליהם לרבות:

- קרנות נאמנות.
- ניירות ערך.
- תכניות חיסכון.
- קופות גמל.
- מוצרים מובנים.
- מטבע חוץ.
- תעודות סל.
- הכרה בסיסית של שוק הסחורות.

ב. רישום למסחר ושיטות מסחר

- רישום ניירות ערך למסחר.
- שיטות מסחר בבורסה בישראל ובבורסות עיקריות בעולם.
- היכרות עם גליון שערים ומדדי ניירות ערך בבורסה בישראל ובבורסות עיקריות בעולם.
- מכירות בחסר.
- חברות לרישומים, מסלקת הבורסה, מסלקת מעו"ף, השתתפות באסיפות כלליות ויפויי כוח (proxy).

ג. גורמים המשפיעים על שווי ניירות ערך (השלכות מיקרו ומקרו)

ד. תיאום שערים

- דיווידנד וריבית.
- מניות הטבה.
- זכויות.
- הערכת חבילה בהנפקה.

ה. הכרות עם שיטות שונות להערכת חברות והפרמטרים הרלוונטיים

לרבות ערך נכסי, שווי שוק, מכפיל ומדדי סיכון.

ו. המבנה העתי של שערי הריבית

ז. הערכת אג"ח

- סוגי אג"ח ממשלתיות ואחרות ודרכי הנפקתן.
- קריטריונים להערכת אג"ח (לרבות תשואות, מיסוי, Duration, מנוף ובטחונות).
- מדידת סיכון (שיטות הרייטינג).
- ניתוח אג"ח להמרה.

ח. תשקיף-הבנה וניתוח כולל הערכת שווי

ט. המכשירים הפיננסיים

הכרת המכשירים הפיננסיים השונים לרבות אופציות, חוזים עתידיים ועסקאות Swap. כמו כן יש להכיר את נוהלי העבודה במכשירים פיננסיים בישראל ומערכת הבטחונות של הבורסה וניהולה.

י. שימושים במכשירים פיננסיים

1. האסטרטגיה והתאמה לתנאי השוק:
אסטרטגיות עירומות.
אסטרטגיות קומבינציה – אוקף ושוקת.
אסטרטגיות מרווח ופרפר.
אסטרטגית box ושימוש בחוזים סינטטיים.

2. גידור סיכונים (Hedging).

יא. תימחור אופציות

1. הקשר בין מחיר אופציה call ומחיר אופציה put.
2. תכונות מחירי אופציות.
3. גבולות מחירי אופציות.
4. המודל הנאיבי.
5. המודל הבינומי.
6. המודל של Black and Scholes.
7. רגישות מחיר האופציה לשינוי בפרמטרים ("היווניות").
8. הערכת כתבי אופציה.
9. הערכת מחירי ניירות ערך המונפקים על ידי חברות, בעזרת מודלים להערכת אופציות.

בחינה מקצועית ב' (לשעבר הבחינה בניהול תיקים):

דרישות

על הנבחן להיות מסוגל ליישם את הידע והכלים שרכש בבחינה מקצועית א' ולבצע אינטגרציה של הנושאים השונים הלכה למעשה. על הנבחן לדעת לבנות תיק השקעות מותאם לצורכי הלקוח והנחיותיו ולדעת לנהלו באופן שוטף. הרכב התיק וניהולו יתבסס על האיזון הנדרש בין הנכסים הפיננסיים והתאמתם לתנאים משתנים ולהתפתחויות בכלכלת ישראל והעולם. התאמת ניירות הערך תיבחן על פי שינויי המחירים היחסיים של הנכסים הפיננסיים ועל פי הערכות מקצועיות של חברות שניירות הערך שלהן נסחרים בשוק.

פירוט הנושאים לבחינה מקצועית ב':

- הגדרת צורכי הלקוח.
- קביעת רמת הסיכון בה ינוהל תיק הלקוח.
- בניית תיק השקעות הלכה למעשה.
- ניהולו השוטף של תיק ההשקעות בכל ההיבטים.
- יכולת תגובה וניתוח סיטואציות ותסריטים אפשריים בכלכלת ישראל ובשוק ההון.

- ניהול סיכונים דינמי בתיק ההשקעות באמצעות מכשירים פיננסיים מתוחכמים, לרבות ניהול תיק באסטרטגיית "דלתא ניוטרל".
- ניצול הזדמנויות של ארביטראג' והגנה בפני סיכונים.
- חישובי תשואות והשוואת ביצועי התיק למדדי השוואה ותיקים דומים.
- דיווח ללקוחות.